

การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์
และนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร

นายสุรินทร์ รัชชาติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-181-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013717

A COMPARISON OF EDUCATIONAL PHILOSOPHY BELIEFS AMONG ADMINISTRATORS,
INSTRUCTORS AND STUDENTS IN TEACHERS COLLEGES
IN BANGKOK METROPOLIS.

Mr. Surin Rakchat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Foundations of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหาร
อาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

โดย

นายสุรินทร์ รัชชาติ

ภาควิชา

สารพัดศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปรัชญามหาบัณฑิต

[Signature] คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทุงคสวัสดิ์)

[Signature] กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พันทิพา อุทัยสุข)

[Signature] กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจจุล)

[Signature] กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาระหว่าง ผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต

นายสุรินทร์ รักชาติ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน

ภาควิชา

สารัตถศึกษา

ปีการศึกษา

2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร ตามตัว
แปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน และเพื่อเปรียบเทียบความเชื่อทาง
ปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่ระบุว่าตนเองยึดถือ กับความเชื่อทาง
ปรัชญาการศึกษาที่ได้จากการทอแบบสอบถาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน ซึ่งได้มาจากการ
สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนเป็น 5 ลำหิคือ สารัตถนิยม นิรันตรนิยม พัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม
และอัตถิภาวนิยม ซึ่งในแต่ละลำหิจะศึกษาความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาใน 8 คำนคือ

ความหมายการศึกษา จุดมุ่งหมายการศึกษา หลักสูตร บทบาทครู บทบาทผู้เรียน บทบาทโรงเรียน
กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา

แบบสำรวจทั้งหมด 3 ข้อคือ ตอนที่ 1 ถามสถานภาพส่วนตัว ตอนที่ 2
ถามความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา และตอนที่ 3 ในห้ตอบระบุว่าตนเองมีความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาใดเด่นชัดที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการทดสอบค่าไค-
แควร์

ผลการวิจัย

1. ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยส่วน
รวมโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมสูงสุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่าส่วนใหญ่โน้มไป
ทางลัทธิพัฒนาการนิยมสูงสุด

2. การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มพบ
ว่า

ก. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม มีความเชื่อทาง
ปรัชญาการศึกษาโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในลัทธิ สารัตถนิยม บริหารนิยม
ปฏิรูปนิยม และอัตถิภาวนิยม

ข. ผู้บริหารมีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
อาจารย์ แตกต่างกันในด้านบทบาทโรงเรียน ส่วนนักศึกษา แตกต่างกันในด้าน ความหมายการ
ศึกษา และด้านหลักสูตร

ค. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามี อายุ เพศ และประสบการณ์การ
ทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาระบุว่า
ตนเองยึดถือ กับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ได้จากการสอบถามแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญ

แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละลัทธิปรากฏว่า ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารที่ระบุว่าตน

นี้คือ กับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญ สำหรับอาจารย์ พบว่าแตกต่างกันในคหิศาสตร์นิยม ส่วนนักศึกษามองว่าแตกต่างกันใน
คหิศาสตร์นิยม และคหินิรันครนิยม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Comparison of Educational Philosophy Beliefs
among Administrators, Instructors and Students
in Teachers Colleges in Bangkok Metropolis

Name Mr. Surin Rakchat

Tesis Advisor Chumpol Poolpatarachewin, Ph.D.

Department Foundations of Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

Purposes of the study

The purpose of this research was to study and to compare the educational philosophy beliefs among administrators, instructors, and students in Teachers Colleges in Bangkok Metropolis classified by sex, age and working experience, and to compare their self-identified philosophy of education to their actual beliefs in philosophy of education.

Procedures

This research was a survey. The subjects consisted of 370 administrators, instructors and students in Teachers Colleges in Bangkok Metropolis, selected by stratified and simple random sampling.

The instrument used in this research was the Educational Philosophy Inventory constructed by the researcher which covered

five philosophies namely, Essentialism, Perennialism, Progressivism, Reconstructionism and Existentialism. Each philosophy was classified into eight categories; meaning of education, aim of education, curriculum, teachers' roles, students' roles, the role of the school, learning-teaching process, and measurement and evaluation.

The inventory was divided into three parts. The first part included questions on personal data; the second measured educational philosophy beliefs and the third asked respondents to identify their educational philosophy preference.

The obtained data were analyzed statistically by means of frequencies, percentages and Chi-square tests.

Findings

1. Progressivism was rated highest by administrators, instructors and students. When analyzed by categories, Progressivism was also rated highest.

2. A Comparison of the educational philosophy beliefs of the three groups showed the following;

a) significant differences between the three groups were found on Essentialism, Perennialism, Reconstructionism and Existentialism;

b) administrators did not show any significant difference between each philosophy for each category; the instructors showed a significant difference on the role of the school; students showed a significant difference on the meaning of education and on the curriculum;

c) the educational philosophy beliefs of administrators, instructors and students, when analyzed by sex, age groups and working experience , showed significant differences.

3. The self-identified philosophies of education of the administrators, instructors and students showed a significant difference with their actual beliefs in philosophy of education as measured by the inventory. However, when each philosophy was considered seperately, there was no significant difference on every philosophy for administrators. For instructors, there was a significant difference on Essentialism. For students, there was a significant difference on Essentialion and Perennialism.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ก็ด้วยก็เนื่องมาจากได้รับความกรุณาจาก
อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้ช่วยให้ข้อคิด
คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งแก่ต้นฉบับ ผู้วิจัย
รู้สึก ขาด ซึ่งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอ
กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์
สินลาวัณย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทุงคสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติมา
ปรีดีกิลก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ปรากฏประทานพร ผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุงและตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหาของ เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ชวลิต บุญกิติ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
อาจารย์ณรงค์ ทองปาน วิทยาลัยครูจันทระเกษม อาจารย์เพ็ญศรี สายจันทร์
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา อาจารย์ชัยศิลป์ พรวานิช วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
อาจารย์วิยะดา ทอธรรมอนันต์ วิทยาลัยครูพระนคร และอาจารย์เยาวภา
กานสวัสดิ์ วิทยาลัยครูธนบุรี ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครู
ในกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

และสุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ที่รัก
และหวังดีต่อ ผู้วิจัย ที่ได้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ
สมบูรณ์ด้วยดี

สุรินทร์ รัชชากิติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ม
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร.....	15
ปรัชญา.....	15
การศึกษา.....	26
ปรัชญาการศึกษา.....	35
ลัทธิปรัชญาการศึกษา.....	39
ตอนที่ 2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
งานวิจัยในประเทศ.....	68
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	73

บทที่

หน้า

3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
	การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..	77
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	77
	การสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย.....	79
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.	89
	ตอนที่ 2 ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	93
	ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพ ในกรุงเทพมหานคร.....	97
	ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร ที่ระบุว่าตนเองยึดถือ กับความเชื่อที่ได้ จากการตอบแบบสอบถาม.....	123
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	128
	สรุปผลการวิจัย.....	130
	อภิปรายผล.....	134
	ข้อเสนอแนะ.....	165
	บรรณานุกรม.....	167
	ภาคผนวก.....	168
	ประวัติผู้วิจัย.....	169

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1.	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยาลัยครู.....	78
2.	ตัวเลือกที่ใช้แทนความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา แต่ละลัทธิในแต่ละข้อ.....	80
3.	จำนวนและร้อยละของแบบสำรวจที่ส่งไปและได้รับ กลับคืนในสภาพที่สมบูรณ์ จำแนกตามวิทยาลัยครู.....	83
4.	แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ.....	89
5.	ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	90
6.	ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	91
7.	ความถี่และร้อยละของคำตอบหรือไม่ว่าตัวเองมีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาโน้มไปทางลัทธิใดของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	92
8.	ความถี่และร้อยละของความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลัทธิในแต่ละด้าน.....	93
9.	ความถี่และร้อยละของความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลัทธิในแต่ละด้าน.....	94

10.	ความดีและร้อยละของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลัทธิในแต่ละค้ำ.....	95
11.	ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อ ทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	97
12.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาในลัทธิสาร์ทอนิยม ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	98
13.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาในลัทธิวันทรนิยม ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	99
14.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาในลัทธิปฏิรูปนิยมระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	100
15.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา ในลัทธิอภิดิกวานิยม ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.....	101
16.	ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อ ทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานครในแต่ละค้ำ.....	103
17.	ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อ ทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานครในแต่ละค้ำ.....	104
18.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา ของอาจารย์วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในค้ำนบพบาท โรงเรียน ระหว่างปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ.....	105

19. ผลการทดสอบค่าไคสแควร์เพื่อเปรียบเทียบ
ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษา
วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ลัทธิในแต่ละบ้าน..... 106
20. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานครในค่านความหมายการศึกษา
ระหว่างปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ..... 107
21. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานครในค่านหลักสูตรระหว่างปรัชญา
การศึกษา 5 ลัทธิ..... 108
22. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ..... 110
23. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ..... 111
24. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การ
ทำงาน..... 112
25. เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา
การศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ..... 114

ตารางที่

หน้า

26.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	115
27.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.	117
28.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ.....	119
29.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	120
30.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ของความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.	121
31.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ระหว่างความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ที่ระบุว่าตนเองยึดถือ กับความเชื่อที่ได้จากการทอมแบบสอบถาม.	123
32.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ระหว่างความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ที่ระบุว่าตนเองยึดถือ กับความเชื่อที่ได้จากการทอมแบบสอบถาม.	125
33.	เปรียบเทียบค่าไคสแควร์ระหว่างความเชื่อทางปรัชญา การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ที่ระบุว่าตนเองยึดถือ กับความเชื่อที่ได้จากการทอมแบบสอบถาม.	126